

Kjære Rektor, nye doctores, ærede gjester

Gratulerer med dagen! Dagen i dag er blant de mest formelle ved Universitetet i Bergen, en høytidelig dag med lang tradisjon. Vi har fullført et stort stykke arbeid og oppnådd landets høyeste, formelle utdannelse. Det er derfor en stor ære for meg å tale på våre vegne i dag.

We owe gratitude to the University of Bergen for having chosen us as their PhD candidates and to the institutes for their practical and everyday assistance. And to all the motivating professors and supervisors for having patiently guided us along the way. A special thank you to our family and friends for the invaluable support needed to endure - and pull through and finally defend our PhD.

Vi passerer målstreken i dag med diplom og med ydmykhet og en dypere innsikt. Parallellen til svangerskap og dato for termin og fødsel hos en førstegangsfødende er slående, - når vi nå oppdager at det ikke var målstreken vi passerte, men selve startstreken!

Å fullføre en doktorgrad er et privilegium og en personlig og berikende reise. For å starte et doktorgrads løp kreves en grunnleggende egenskap, nysgjerrighet. For å fullføre er disiplin, er konsentrasjon og utholdenhet avgjørende egenskaper. Jeg tør påstå at alle fasetter av det emosjonelle registeret er gjennomlevd disse årene. Vi har blitt ordentlig prøvet. Det i seg selv gir innsikt, vi kjenner oss selv bedre enn noen gang.

Våre opplevelser har vært ulike, men ingen har kommet helt lett og smertefritt gjennom hindrene som har ført oss opp på podiet i dag. For noen var overgang fra masterstudent til doktorgradskandidat glidende, for andre var overgangen til

forskertilværelsen større. Personlig tilhører jeg siste kategori. Jeg gikk fra å være en erfaren kliniker, til å være helt ukjent på et laboratorium som utførte avanserte immunologiske forsøk på blod og vev fra mennesker. Det har vært lærerikt på en måte jeg ikke kunne forutse.

Jeg har reflektert mye over overgangen fra å anvende kunnskap til å skulle produsere kunnskap. Tankeprosessen og arbeidshverdagen er helt ulik. Jeg kom fra en hverdag hvor jeg utøvet etablert medisinsk kunnskap i et raskt tempo og med stadige avbrytelser. Kunnskap som var opparbeidet og anvendt i generasjoner. Nå skulle jeg bidra til å produsere ny kunnskap. Taktskiftet var betydelig. Underveis er jeg blitt svært ydmyk overfor hvilket arbeid som ligger bak å drive frem helt ny kunnskap.

I flere år har vi har forsket, men det betyr ikke at vi har alle svar - sannsynligheten er større for at vi nå har flere nye spørsmål enn svar. Det viktigste er ikke nødvendigvis hva vi har funnet ut i vår doktorgrad. Som da min sønn på 7 år spurte meg en dag:

”Mamma, hva har du oppfunnet i dag?”

Jeg kunne ikke godt svare som sant var ”ingenting”.

Men Vi skal ha nådd frem til det som i dag er forskningsfronten innen faget vårt. Selve resultatene av forskningen kan ha en egen verdi, men viktigst er selve utdannelsen. Vi er trent i å analysere kompleks informasjon. Vi har lært å motta konstruktiv kritikk, og vi evner å reflektere over eget arbeid, og sette det i en større sammenheng. Vi har også lest og satt oss inn i andres forskning, langt utover vårt eget arbeid. Og ikke minst så har vi lært begrensningene i våre funn. Kommunikasjon og Samarbeid med fagfeller på tvers av språk og kulturer er utviklet, og vi evner å diskutere fritt, saklig og åpent. Vi har erfart at vi er

avhengige av flere for å oppnå resultater. Denne prosessen bidrar til utvikling av toleranse og tålmodighet, og gjør oss mindre fordomsfulle og forutinntatt - egenskaper storsamfunnet kan dra nytte av.

Sammen kan vi utdype og forklare innenfor et spekter av fagfelt, vi kan rangere informasjon og vurdere troverdigheten av den.

For verden er ikke sort-hvit, den er uendelig nyanser av grå.

Vi har fått lov til å føle oss viktige, som når vi fikk akseptert en poster eller en enda bedre, en muntlig presentasjon på en internasjonal kongress. For så å føle oss små, men med en viktig følelse av å være del av noe større, der vi stod i et hjørne med vår poster omgitt av hundre andre. Som et komma i den store sammenhengen har vi stått der, men som et nødvendig komma.

Thanks to clever and mostly diplomatic supervisors, we have learned academic writing and to decode. For example after receiving our supervisors cryped feedback: "Interesting start, can be shortend, remember to reference". At first, a good feeling, then after decoding: "Cannot be used, try harder!" Or perhaps some have my experience, with a supervisor who after some time, and when knowing me, stopped being diplomatic and simply said:

"But Kristin, this is dreadful"!

Vår innsikt i den akademiske vitenskapelige metode har gitt oss respekt for fakta. I fjor fikk jeg et nytt favorittord, som jeg synes er svært treffende for tilstanden og ikke minst, utfordringen vi står overfor i samfunnet i dag. Frode Bjerkestrand i BT, skrev om "faktaforakten". Forakt for kunnskap som forskere verden over har opparbeidet gjennom år. Kunnskapsdebattene er erstattet med individuelt føleri. Med liten faglig tyngde kan man på internet oppnå stor makt. Individier kan føle og tro og mene om det meste, fritt og uten filter eller

motstand- og både benekte og forakte fakta, innen medisin, klimaforskning, samfunnsøkonomi, migrasjon og juss.

Jeg mener at formidling av kunnskap er blitt viktigere enn noen gang i dag hvor alle kan gå på Google University. Dagens sosiale medier publiserer i lysets hastighet og viktige saker i samfunnet reduseres til tabloide overskrifter. Stor samfunnet trenger vår faktabaserte deltagelse i den offentlige debatt.

I et velfungerende demokrati, gjøres viktige politiske prioriteringer på bakgrunn av kunnskap. Kunnskap er grunnmuren. Vi har en gylden mulighet, et ansvar, for å videreutvikle kunnskapen og for å evne å formidle, også til allmenheten. Vi kan bidra ved å gjøre kompliserte sammenhenger forståelige. Vi kan nyansere i debatter og korrigere når vi vet at fakta fremstilles feil innenfor vårt fagfelt.

Ved å ta doktorgrad, har vi investert i fremtiden til oss selv og til samfunnet. Vi vil arbeide videre både innen men kanskje mest utenfor academia. Men, uansett hvor vi arbeider, kan vi nå være med å skape et samfunn som fortsatt skal være tørstig på kunnskap og som fremmer utdanning. Utdanning og kunnskap fremmer igjen toleranse og samarbeid. Jeg ser mange tegn på at Universitetet i Bergen er bevisst sin rolle i samfunnet og legger til rette for utvikling av formidlingsevne og undervisningskompetanse.

Med kunnskap følger makt og ære. Og med makt følger ansvar. Ansvar for å føre den akademiske stafettpinnen videre. Ansvar og ære i å få lov til å veilede andre etter oss. Visst har vi jobbet hardt, men vi er heldige. Vi har fått tilfredsstilt nysgjerrigheten, og tørsten etter kunnskap, samt fått stor frihet underveis. Vi har fått en helt unik mulighet til å kjenne på gleden ved å studere ubegrenset. Tenk hvilket privilegium vi har - å få lov til å inspirere flere etter oss til å ta doktorgradsreisen. Vi har nye spørsmål klare, nye dører som åpner mot nye

stier som andre kan utforske videre. Jeg blir inspirert av mine veiledere. Den eldste av dem har sågar mistet tellingen på hvor mange han har veiledet. Tenk hvilken ære, å ha veiledet så mange frem til landets høyeste utdanning!

We are privileged and have been given the greatest opportunity, and we have learned a lot. I would therefore like to end by citing Maya Angelou, an Afro-American poet, and civil rights activist. She became mute as a child due to sexual assault, and was raised by her grandmother. A teacher helped her regain her speech, she learned 6 languages and taught at universities across the world. Her most important words of wisdom came from her grandmother.

When you get -give, when you learn- teach.

Gratulerer med dagen!